

ЧЕТНИЦИ У ЈАДРУ РАНО ПОЧИЊУ ИЗДАЈУ

Био сам учитељ у Доњој Бадањи, шеснаест километара од Лознице.

Једног дана, у другој половини јула 1941. године, у школском дворишту појавио се Вујадин Матић и у дужем разговору рекао ми да би млађе људе из села требало ангажовати и убедити да приђу партизанима. Посебно је истицао да партизанским покретом руководи Комунистичка партија Југославије.

После неколико дана у школу је дошло неколико партизана Жикице Јовановића. Преспавали су у школи. Ја сам по њима послао поруку Жикици Јовановићу да би требало да дође у село, да одржи збор са сељацима и тиме ће мени бити лакше да их окупим и приволим за партизана. Договорили смо се о дану кад би се тај збор одржао.

Одређеног дана отишао сам до Завлаке да сачекам Жикицу Јовановића. Он се убрзо појавио на бициклу и заједно смо отишли у Доњу Бадању. Пред школом нас је сачекало тридесетак сељака. Жикица је одмах ступио у непосредан разговор. Говорио је о борби против Немаца, да сви треба да ступе у редове бораца, свеједно ко ће отићи у партизана, а ко у четнике, а онда је, говорећи о партизанској борби, рекао једну реченицу које ћу се увек сећати: „Ми хоћемо, другови, да створимо такву државу у којој ће да постоји само једна казна за велике и мале лопове — смртГ

Окупљени сељаци су те речи Жикице Јовановића бучно издржавали.

После збора Жикица ми је у разговору рекао да би требало приступити организовању једне чете у селу. Кад се та чета формира, он ће једног дана послати позив да се чета прикључи његовој јединици.

Сутрадан је из Лознице дошао Вујадин Матић и донео ми педесетак објава о мобилизацији, откуцаних писаћом машином. Донео ми је и печат, израђен ручно, на коме је у средини била иетокрака звезда са српом и чекићем, а око је, колико се сећам, писало: „Партизански одбор Лозница“. По договору, људе је требало мобилисати за оружану борбу против окупатора, а свеједно је било где ће ко мобилисати. Кога мобилишу партизани не могу га мобилисати четници и обратно.

По том истом договору ја сам сакупио 47 бораца за партизане. Тако је настала једна чета. За командира чете одређен је неки Вук, чије презиме не знам, а по налогу Вујадина Матића за комесара те чете одређен сам ја.

Нешто касније један број људи из те наше чете позвали су четници да се јаве на Цер мајору Рачићу. Они су отишли и однели објаве које сам им био поделио, печатане и потписане. Поручник код мајора Рачића Душан Јеремић, учитељ из Текериша, вратио је ове људе својим кућама, а мени је написао писмо, љутито и огорчено, завршавајући га речима: „Упознаћеш ти ускоро моју четничку десницуГ...

Првих дана септембра отишао сам у Лозницу да се с Вујадином Матићем договорим о даљем раду. Матић ме је одвео на један састанак, на коме је неки друг говорио о улози жене у народноослободилачкој борби. У току предавања у просторију је ушао један друг и ужурбано пришао предавачевом столу. Кад је тај курир отишао, питам Матића шта је јавио. Матић одговори хладно: „Каже да су Немци са тенковима на четири километра од Лознице”.

Сачекао сам неколико минута и затим полако изишао из просторије. Одмах сам пешке кренуо за село. У селу сам командиру наше чете Вуку рекао да ћу ја да идем, а он нека јави људима да се притаје док не прође немачка казнена експедиција. Истог дана кренуо сам према Крупњу у правцу Ужица. У ствари, тада је највећа опасност постојала од четника, који су од самог почетка настојали да партизански покрет пригуше и униште.

Без великих тешкоћа дошао сам до Бајине Баште. Око 15 дана остао сам код Миладина Ковачевића, учитеља у Бачевцима.

Како сам касније обавештен, немачка казнена експедиција чинила је чуда по Јадру и западној Србији стрељајући на стотине недужних људи...

Од мога стана у Доњој Бадањи остало је само степениште.

Војислав ВЕЉИБ